1Н// 304115
(039)

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт
імя Максіма Танка»

Н.У. Чайка

ТЫПАЛОГІЯ ЭЛІПСІСА Ў СІНТАКСІЧНАЙ СІСТЭМЕ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ

Манаграфія

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Мінск
2012

Нацыянальная
бібліятэка
Беларусі

ЗМЕСТ

Дадатак А. Кампаненты семантычнай структуры канструкцый з эліпсісам дзеяслова ... 3

Дадатак Б. Прадуктыўнасць мадэлей канструкцый з эліпсісам дзеяслова ... 9

Б.1. Дынамічна-лакатыўны тып ... 10
Б.2. Экзістэнцыяльна-лакатыўны тып ... 22
Б.3. Акцыянальныя тыпы ... 26
Б.4. Лакатыўна-пацыентыўны тып ... 37
Б.5. Акцыянальна-дэлібератыўны тып ... 41
Б.6. Статальны тып ... 45
Б.7. Экзістэнцыяльна-тэмпаральны тып ... 47
Б.8. Рэляцыйны тып ... 49

Дадатак В. Частотнасць структурных тыпаў канструкцый з эліпсісам дзеяслова ... 51

В.1. Поліпрэдыкатыўны тып ... 52
В.2. Звышфразавы тып: самастойныя сінтаксічныя адзінкі ў структуры звышфразавага адзінства ... 63
В.3. Звышфразавы тып: эліптычныя і парцэляваныя канструкцыі ў структуры звышфразавага адзінства ... 76
В.4. Ускладнена-паратаксічны тып ... 84
В.5. Ускладнена-паўпрэдыкатыўны тып ... 89
В.5.1. Эліптычныя канструкцыі з адасобленымі азначэннямі ... 89
В.5.2. Эліптычныя канструкцыі з адасобленымі акалічнасцямі ... 91
В.6. Ускладнена-параўнальны тып ... 94
В.7. Ускладнена-далучальны тып ... 96
В.8. Ускладнена-паратаксічны тып ... 98
В.8.1. Ускладнена-інтрадуктыўны тып (з устаўнымі канструкцыямі) ... 98
В.8.2. Ускладнена-інтрадуктыўны тып (са звароткамі) ... 101

Дадатак Г. Кампенсаторныя семантычныя кампаненты ў канструкцыях з эліпсісам дзеяслова ... 103

Г.1. Дынамічна-лакатыўны тып ... 104
Г.2. Акцыянальныя тыпы ... 110
Г.3. Лакатыўна-пацыентыўны тып ... 120
Г.4. Акцыянальна-дэлібератыўны тып ... 122
Г.5. Экзістэнцыяльна-лакатыўны тып ... 125
Г.6. Статальны тып ... 128
Г.7. Экзістэнцыянальна-тэмпаральны тып ... 130
Г.8. Рэляцыйны тып ... 132

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Дадатак Д. Функцыянаванне канструкцый з эліпсісам дзеяслова 134
Д.1. Выражэнне прэдыкатыўных катэгорый у канструкцыях з эліпсісам дзеяслова 135
Д.1.1. Выражэнне катэгорыі тэмпаральнасці 135
Д.1.2. Выражэнне катэгорыі мадальнасці 142
Д.1.3. Выражэнне катэгорыі персанальнасці 149
Д.2. Канструкцыйная поліфункцыянальнасць сінтаксем у парадыгме структурна-сінтаксічных мадыфікацый 155
Д.2.1. Канструкцыйна-трансфармацыйныя фактары поліфункцыянальнасці сінтаксем 155
Д.2.2. Канструкцыйна-катэгарыяльныя фактары поліфункцыянальнасці сінтаксем 166
Д.2.3. Логіка-семантычныя фактары поліфункцыянальнасці сінтаксем .. 174
Дадатак Е. Акт аб укараненні 177

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

ДАДАТАК Б

Прадуктыўнасць мадэлей канструкцый з эліпсісам дзеяслова

У дадатку адлюстравана ступень прадуктыўнасці мадэлей канструкцый з эліпсісам дзеяслова на аснове рода-відавой класіфікацыі. Факталагічны матэрыял у ім сістэматызаваны з улікам тыпалагічнай характарыстыкі аб'екта. Кожны семантычны тып прадстаўлены ў асобным параграфе, напрыклад, Б.1 – *дынамічна-лакатыўны* тып. Далейшы падзел унутры кожнага тыпу ажыццяўляецца ў адпаведнасці з відавым класам, напрыклад, *рух аб'екта ад пачатковага пункта*. Пасля падаецца мадэль (адна або некалькі), што можа рэалізаваць семантыку адпаведнага віду, напрыклад, *агенс – прэдыкат – дырэктыў-старт.* Затым адлюстравана колькасць структурных схем, якія рэпрэзентуюць семантычную мадэль (напрыклад, Pron $Pers_{nPlur}$ – ø – N_{gPlur}), і адпаведная ілюстрацыя. Пасля прыкладаў прадстаўлены колькасныя даныя, напрыклад, мадэль *агенс – прэдыкат – дырэктыў-старт* рэалізуецца ў 9 структурных схемах.

Умоўныя абазначэнні

Часціны мовы	**Склоны**	**Лікі**
N – назоўнік Pron Pers – займеннік Adv – прыслоўе Adj – прыметнік Ø – незамешчаная сінтаксічная пазіцыя	N – назоўны G – родны D – давальны A – вінавальны L – творны I – месны	Sing – адзіночны Plur – множны

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Б.1. ДЫНАМІЧНА-ЛАКАТЫЎНЫ ТЫП

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Від	Мадэль	Структурная схема	Прыклады
Рух аб’екта ад пачатковага пункта	Агенс – прэдыкат – дырэктыў-старт	Pron Pers$_{nSing}$ – ø – N$_{gSing}$	*Кавылёк глядзеў, глядзеў, // Быццам вымавіць хацеў: – Ты – з падвала?* *– Я – з Урала* (А. Пысін); *– Я – з Мінска* (І. Мележ)
		Pron Pers$_{nPlur}$ – ø – N$_{gSing}$	*– Яны з Оршы, – кіўнуў на дзяўчат гаспадар* (А. Дзялендзік)
		Pron Pers$_{nPlur}$ – ø – N$_{gPlur}$	*– А мы, таварышы, з Сібіры* (А. Пысін); *– Мы – з Куранёў* (І. Мележ)
		Pron Pers$_{nSing}$ – ø – N$_{gPlur}$	*– Я – з Баранавічаў, – адказаў нерашуча хлопец* (А. Бажко)
		Pron Pers$_{nSing}$ – ø – Adv	*– Ты здалёку? – запытаў сусед і сеў побач* (В. Казько)
		Pron Pers$_{nPlur}$ – ø – Adv	*– Адкуль вы?* (А. Куляшоў)
		N$_{nSing}$ – ø – N$_{gSing}$	*– А Віктар што – з вайны? – здзівілася Сцепаніда* (В. Быкаў)
		N$_{nSing}$ – ø – N$_{gPlur}$	*Хіба Таццяна з агледзін? – запытала маці і дадала: – Хутка вы* (Г. Багданава)
		N$_{nPlur}$ – ø – N$_{gSing}$	*Цягнікі з вакзала… Няспынна… І ўдзень і ноччу* (Янка Брыль)
Усяго (у межах мадэлі)			***9***
Рух суб’екта да канечнага пункта	Агенс – прэдыкат – дырэктыў-фініш	Pron Pers$_{nSing}$ – ø – Adv	*– Куды, ты, Чаротны?* (А. Кулакоўскі); *– Ты, Ігар, куды? – Па цукерку. Да дзеда* (А. Карпюк); *– Куды ж ты, дачушка? Людзі на парог, а ты за парог?* (А. Кудравец); *– Ты куды? – перапыніла яе мачыха* (І. Мележ)
		Pron Pers$_{nPlur}$ – ø – Adv	*– Куды вы? Такія мясціны любяць злыя духі – джыны* (В. Іпатава)

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Від	**Мадэль**	**Структурная схема**	**Прыклады**
		Pron Pers $_{d\ Sing}$ – ø – Adv	*– Табе куды? – запытаў вадзіцель ужо на хаду* (Б. Сачанка)
		Pron Pers $_{d\ Plur}$ – ø – Adv	*– А вам далёка? – запытаў нас дзядзька* (Кузьма Чорны)
		N_{nSing} – ø – $N_{a\ Sing}$ – Pron Adj	*Галогоўскі – у горад свой родны. // Падгол – у любімы калгас* (П. Броўка)
		$N_{n\ Plur}$– ø – $N_{a\ Sing}$	*– Мужчыны – на завод, – адказаў шафёр* (І. Канановіч); *– Хлопцы – у веску. Да дзеда Ягора* (Я. Сіпакоў)
		N_{nSing} – ø – $N_{a\ Plur}$	*– А можа, цягнік – на Петраград?* (П. Глебка); *– Вольга ў Баранавічы. На практыку* («Звязда»)
		N_{nPlur} – ø – N_{aPlur}	*Калгаснікі ў Плюсы. На працу* («Браслаўская звязда»)
Усяго (у межах мадэлі)			***8***
Рух суб'екта ад пачатковага пункта да канечнага	Агенс (імпл.) – прэдыкат – дырэктыў-старт – дырэктыў-фініш	Pron $Pers_{nSing}$ – ø – Pron $Pers_{nSing}$ – N_{aSing}	*– А я з гасцей ды ў госці, – пачала Марыля не дужа гнуткім языком* (І. Чыгрынаў); *– Я ад цябе – да маці* (К. Кірэенка)
		Pron $Pers_{nPlur}$ – ø – Pron $Pers_{Sing}$ – N_{aSing}	*Дзеці з дому – на рэчку* (С. Баранавых)
		Pron $Pers_{nPlur}$ – ø – Pron $Pers_{Plur}$ – N_{aSing}	*– Мы ад іх да бацькі* (Б. Сачанка)
		Pron $Pers_{nPlur}$ – ø – N_{gSing} – N_{aSing} – Adj – Adj	*Мы з начы глухой – у вечны свой світанак* (Р. Баравікова)
		N_{nSing} – ø – N_{gSing} – N_{aSing} – Adj	*Прабег шарак, узняўшы хруст, // Прачнуўшыся ад сну. // Птушыны піск – з куста на куст. // Бы спудзіў хто жаўну* (П. Броўка)

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Працяг табліцы

Від	Мадэль	Структурная схема	Прыклады
		N_{nPlur} – ø – N_{gSing} – N_{aSing}	*І пачалося: – Майна! Віра! З паверха на паверх // Сустрэчны рух і бег…* (Э. Валасевіч), *Дзяўчаты з лесу – у поле* (П. Броўка)
		N_{nPlur} – ø – N_{gPlur} – N_{i} – Adj_{nSing} – Adj_{gPlur}	*Маладыя людзі ад родных ніў – па франтах* («Звязда»)
		N_{nSing} – ø – Adv – N_{aSing}	*Міхась служыў у арміі. Адтуль хлопец – у горад. Вяртацца назад не стаў* (Л. Леванові ч)
		N_{nPlur} – ø – N_{gPlur} – Adv – N_{gSing}	*Вогнішча ўбачылі яшчэ на золаку. Усе людзі з хат – туды, да пажарышча* (А. Бялевіч)
Усяго (у межах мадэлі)			***9***
Рух суб'екта ў канкрэтным напрамку без указання на пачатковы або канечны пункт	Агенс – прэдыкат – транзітыў	Pron $Pers_{nSing}$ – ø – Pron $Pers_{lSing}$	*– А ты – за мной. Па маіх слядах трымай. Тут нямнога ўжо, – сказаў зводдаль Рыбак* (В. Быкаў)
		Pron $Pers_{nSing}$ – ø – Pron $Pers_{lPlur}$	*– Я – услед за імі. Спыніўся каля зямлянкі і чую: камандзір паклікаў* (В. Быкаў)
		Pron $Pers_{nPlur}$ – ø – Pron $Pers_{lPlur}$	*– Мы – услед за імі. Да самай хаты. Там нас сустрэла цётка, запрасіла зайсці* (А. Бачыла)
		Pron $Pers_{nSing}$ – ø – Adv	*– Пабачышся з сёстрамі і адразу вяртайся назад. А я – насустрач. Буду чакаць на ўзлеску* (У. Корбан)
		Pron $Pers_{nPlur}$ – ø – Adv	*Міхал падвядзе людзей да вёскі. А мы – насустрач* (І. Кананові ч)
		N_{nSing} – ø – Adv	*Насустрач войска, // Пыльныя пілоткі. // Гарматы. // Танкі. //*

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Від	**Мадэль**	**Структурная схема**	**Прыклады**
			Пыльныя ствалы (А. Пысін); *Папераддзе – Тайдо, ззаду – Кос* (Я. Маўр); *Дарога полем, // Блізка лес. // Насустрач – афіцэр СС* (П. Броўка)
		N_{nPlur} – ø – Adv – N_{lSing}	*Наступны ўзмах – і воля. // Насустрач – сінню! – акіян* (Т. Бондар)
		N_{nSing} – ø – N_{iSing}	*Над згадкай ціша сышлася. – І зноў вятрыска калыша сцяну хмызнякоў. // Бяда ж – за дзяўчынкай. Каторы ўжо круг* (Т. Бондар)
		N_{nSing} – ø – N_{iPlur}	*І Алёшка, //Мірон, // І Зянон – // Па карчах, // Па кустах наўздагон* (А. Пысін); *Насустрач прыгодам…. З інструктарам і ўрачом* («Настаўніцкая газета»)
		N_{nPlur} – ø – N_{iPlur}	*Малыя – за дарослымі. І ў поле, і ў лес, і на рэчку* (Л. Калюга)
		Pron $Pers_{nSing}$ – ø – N_{aSing}	*– Я пайду дарогай. А ты – праз лес. Сустрэнемся ў Хведара* (В. Быкаў)
		Pron $Pers_{nPlur}$ – ø – N_{aSing}	*– Па дарозе нельга. Пасты. Мы – цераз хмызняк. У Смалярні нас ужо чакаюць* (В. Быкаў)
		Pron $Pers_{nPlur}$ – ø – N_{aPlur}	*Самая вялікая праблема – культурны ўзровень жыхароў Гродна. У нас вялікая колькасць дарожак і сцежак. І пры гэтым усе – праз газоны і клумбы. Хоць ты загародку пастаў* («Звязда»)
		N_{nSing} – ø – N_{aSing}	*Ісці па вуліцы не хацелася. Там заўсёды людна. І Міхась – праз гароды, збіваючы нагамі халодную начную расу* (В. Хомчанка)

Працяг табліцы

Від	Мадэль	Структурная схема	Прыклады
		N_{nSing} – ø – N_{aPlur}	*Стаміўшыся ад бессэнсоўнага начнога блукання, ад холаду і снегу, Іван – праз нейкія насыпы і пагурынкі. Ён хацеў трапіць у Журоўку, у тую крайнюю хату, дзе было так цёпла і ўтульна* (М. Капыловіч)
		N_{nPlur} – ø – N_{aSing}	*Пасля ўжо іх перавялі ў мястэчка. Пакідаючы вёску, Раман бачыў: праз чыгунку – салдаты. Няспынна і бясконца* («Мінская праўда»)
		N_{nPlur} – ø – N_{aPlur}	*– Мы знаходзіліся на левым флангу групоўкі, якая наступала на Берлін. Там наша дывізія трапіла ў акружэнне. Было загадана выходзіць. Здарылася арыгінальная сустрэча. З акопаў – нашы салдаты (а трэба было выбірацца)* («Звязда»)
Усяго (у межах мадэлі)			***17***
Мэта руху	Агенс – прэдыкат – фінітыў-1	Pron $Pers_{nSing}$ – ø – N_{iSing}	*– Так, так няможна! Род звядзецца, // Калі магіл не шанаваць… // Стары падняў з травы вядзерца: // – А я во – з хварбай, маляваць* (Н. Гілевіч); *– Я – па справе* (А. Дудараў) *– З чым яны на гэты раз* (А. Петрашкевіч)
		Pron $Pers_{nPlur}$ – ø – N_{iSing}	*– Мы – па справе. Да старшыні* (І. Мележ); *– Я… на прыём. Да цябе* (І. Шамякін)
		N_{nSing} – ø – N_{iSing}	*Перш за ўсё па распарадку – // У садочак на зарадку* (А. Пысін);
		N_{nPlur} – ø – N_{iPlur}	*Педагагічны савет закончыўся. Усе настаўнікі – па справах. Некаторым трэба было праводзіць класныя гадзіны (а было гэ-*

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Від	Мадэль	Структурная схема	Прыклады
			та ў чацвер), у некаторых былі факультатывы і гурткі («Настаўніцкая газета»)
Усяго (у межах мадэлі)			***4***
Дзеянне як мэта руху	Агенс – прэдыкат – фінітыў-4	Pron Pers$_{nSing}$ – ø – N$_{aSing}$	*Уваходзіць Таіса Зязюля. – Па грыбы, па арэхі?* (А. Дзялендзік); *– Я на паляванне, – сказаў Франц Леанідавіч і дадаў: – Давайце са мной* («Браслаўская звязда»)
		Pron Pers$_{nPlur}$ – ø – N$_{aSing}$	*– Мы – на паляванне, – адказаў егер нацпарка. – На ціхае. У грыбы* («Браслаўская звязда»)
Усяго (у межах мадэлі)			***2***
Рух суб'екта, суадносны з працягласцю	Агенс – прэдыкат – дыменсіў-1	Pron Pers$_{dPlur}$ – ø – Adv	*– А вам далёка* (В. Быкаў)
		Pron Pers$_{nPlur}$ – ø – Adv	*– Вы – далёка* (М. Капыловіч)
		Pron Pers$_{nSing}$ – ø – Adv	*– Ты – далёка* (В. Казько)
		Pron Pers$_{dSing}$ – ø – Adv	*– Табе далёка, – перапыніў Ганну Міканор* (І. Мележ)
Усяго (у межах мадэлі)			***4***
Рух суб'екта, суадносны са спосабам	Агенс – прэдыкат – дыменсіў-3	Pron Pers$_{nSing}$ – ø – Adv	*– Я – мігам. На адной назе* (А. Макаёнак)
		Pron Pers$_{nPlur}$ – ø – Adv	*– Мы хутка. Ты пасядзі тут, – сказаў ён Цімошкіну* (В. Быкаў)
Усяго (у межах мадэлі)			***2***
	Агенс – прэдыкат –	Pron Pers$_{nSing}$ – ø – N$_{aSing}$	*– Ты пабудзь. А я – на хвілінку* (В. Быкаў)
		N$_{nSing}$ – ø – Adv	*Мікалай паспрабаваў злавіць папутку. Але ні адна машына не*

РЭПАЗІТОРЫЙ БДПУ

Працяг табліцы

Від	Мадэль	Структурная схема	Прыклады
	медыятыў-1		*спынялася. І хлопец – пехатой. Ён ведаў, што вёска не вельмі далёка і што хутка будзе дома* (А. Кулакоўскі)
		N_{nPlur} – ø – Adv	*А немцы, немцы – сургучнём. Ён палівае іх агнём* (П. Броўка); *А шнур (жураўоў) парваны – нізам, нізам...* (А. Пысін); *Выйшлі яны пагуляць. А насустрач жанчына з каляскаю* (Г. Багданава); *– Ты не на матацыкле? – спытаў Валера, скіроўваючы думкі Ігната ці іншае* (А. Кудравец)
		Pron Adj_{nPlur} – ø – Adv	*Птушкі над вёскай – чародкамі* (Т. Бондар)
		Pron $Pers_{nSing}$ – ø – Adv	*– Я – пехатой, – узрадаваўся ён, што гэтая вуліца была не так далёка, як яму здавалася спачатку* (В. Быкаў)
		Pron $Pers_{nPlur}$ – ø – N_{nI}	*– Мы – градою, узмежкам, – падказаў нехта* (Т. Бондар)
Усяго (у межах мадэлі)			***6***
	Агенс – прэдыкат – дырэктыў-фініш – медыятыў-1	N_{nSing} – ø – Adv – N_{aSing} – Adj_{nSing} – N_{gSing}	*І раптам лёгкі цень – на велічнасць уцёса* (Р. Баравікова)
		N_{nPlur} – ø – Adv – N_{aSing}	*– Хлопцы! Хутчэй – на завод* (А. Дзялендзік)
		Pron Pers – ø – Adv – N_{aSing} – Adj_{aSing}	*Птушка патрывожаная свішча, // І настылі з раніцы кусты. // Я хутчэй – на ціхае гарышча, // Дзе схаваны даўнія лісты* (Р. Баравікова)
Усяго (у межах мадэлі)			***3***

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Працяг табліцы

Від	Мадэль	Структурная схема	Прыклады
Рух суб'екта, суадносны з прасторавым арыенцірам	Агенс – прэдыкат – транзітыў – медыятыў-1	Pron $Pers_{nSing}$ – ø – Adv – Pron $Pers_{aPlur}$	*А ён гэтак рашуча проста на іх* (В. Быкаў)
		Pron $Pers_{nSing}$ – ø – Adv – N_{gSing} – Pron $Pers_{Sing}$	*Ярам-долам каля жыта, // Цераз лета, з-за ракіты – // Да цябе, хлапчына, напрасткі* (Г. Бураўкін) *Праз цемру ценяў нацянькі – // Да зор, да неба* (М. Шабовіч)
		N_{nSing} – Adj_{nSing} – N_{gPlur} – ø – N_{lSing} – Adj_{lSing}	*Насустрач ім – такой знаёмай рыскай – // Гусей цяжкая хвалістая ніць* (Т. Бондар)
		N_{lPlur} – ø – N_{aSing} – Pron Adj	*Ён глянуў, усё расце, буяе: агуркі па тапарышчу, памідоры па гарчыку. А праз гэту прыгажосць – гусеніцамі* (М. Матукоўскі)
Усяго (у межах мадэлі)			***4***
Рух суб'екта, суадносны з зыходным пунктам	Агенс – прэдыкат – дырэктыў-старт – медыятыў-1	N_{nPlur} – ø – Adv – N_{gPlur} – Pron Adj	*А міны скрозь з бакоў усіх* (П. Броўка)
		N_{nSing} – ø – N_{lSing} – $N_{Plur\ i}$ – Adj_{lSing} – $Adj_{Plur\ i}$	*Гарачым агнём неспакойная кроў // Па пругкіх жылах* (А. Куляшоў)
Усяго (у межах мадэлі)			**2**
Рух суб'екта, суадносны з умовамі	Агенс (імпл.) – прэдыкат – кандытыў – медыятыў	N_{lSing} – Adj_{lSing} – N_{gPlur} – ø – Adv	*– Пётр Пятровіч... вы ў ботах на танцы?* (Г. Марчук); *– Такім разводдзем немагчыма ні пешшу, ні на конях* (І. Мележ)
Усяго (у межах мадэлі)			**1**

Працяг табліцы

Від	Мадэль	Структурная схема	Прыклады
Рух суб’екта, суадносны з тэмпараль- нымі харак- тарыстыкамі	Агенс – прэдыкат – фінітыў-4 – тэмпаратыў	Pron N_{nSing} – ø – Adv – Adv	*– Хай хто-небудзь спачатку адзін. Як бы ў разведку. А пасля другі. Каб не абоім адразу* (В. Быкаў)
	Агенс (імпл.) – прэдыкат – ды- рэктыў-фініш – тэмпаратыў	N_{aSing} – ø – Adv – Pron Adj_{gPlur}	*У мір, да ўсіх – надоўга, на вякі* (Т. Бондар)
		Adv – ø – N_{gPlur}	*– Куды гэта проціў ночы* (І. Мележ)
		Pron $Pers_{nSing}$ – ø – N_{aSing} – N_{aSing}	*Яна – на ганак праз імгненне, // А там – на вулку наўздагон* (Н. Гілевіч)
		Pron $Pers_{Sing}$ – ø – Adv	*– Я сёння – нікуды* (А. Макаёнак)
		Pron $Pers_{Plur}$ – ø – Adv – N_{aSing} – Adj_{aSing}	*– А вы – надоўга ў родны дом?* (Н. Гілевіч)
		Pron $Pers_{Plur}$ – ø – Adv – N_{gPlur}	*– А вы надоўга да нас?* (В. Быкаў)
		N_{aSing} – ø – N_{lSing} – Adv	*Прыбегла на пошту. Цёмна ў вачах. // У Мінск напісала некаль- кі слоў. // Пайшла тэлеграма па правадах. / /А Лена той хвіляю зноўку дамоў* (П. Броўка)
		Pron $Persn_{Plur}$ – ø – Pron Num_g + N_g Plur – N_{iSing}	*– Праз некалькі дзён мы – на Волзе* (А. Макаёнак)
		Pron $Pers_{nSing}$ – ø – Adv – N_{gSing}	*– Дзед, а куды ты пасля вайны?* (А. Дудараў)

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Від	Мадэль	Структурная схема	Прыклады
		Pron $Pers_{nSing}$ – ø – Adv – N_{aSing} – Pron Adj_{aSing}	*Як дачуўся, што ты такую ўладу займеў, у тую ж хвіліну я – сюды* (А. Макаёнак)
		Adv – $N_{n\ Sing}$ – ø – Adv – N_{aSing} – N_{iSing}	*Тады Войцік ураз апрытомнеў і, прыгнуўшыся, – за хвою, а пасля – па ўзлеску далей* (В. Быкаў)
		Adv – ø – N_{aSing} – N_{lSing}	*Вось пераначуем, а заўтра ранічкай – у тыл* (В. Быкаў)
		Pron $Pers_{nSing}$ – ø – N_{gSing} – (Num + N_{gPlur})	*Будзе што паглядзець. // Ёсць нямала навін. // Я – з Чырвон-Гарадка, // Можа, сорак хвілін* (П. Броўка)
Усяго (у межах мадэлі)			***14***
Рух суб'екта, суадносны з перыядычнасцю або паўтаральнасцю	Агенс – прэдыкат – дырэктыў-фініш – дыстрыбутыў-2	N_{nPlur} – ø – Adv – Adv	*А думы ўгору – зноў і зноў* (П. Броўка)
Рух суб'екта, абумоўлены пэўнай прычынай	Агенс (імпл.) – прэдыкат – каўзатыў – дырэктыў-фініш	N_{nSing} – ø – Adv – N_{aSing} – N_{gSing}	*Мікола чамусьці – у бок школы* (Г. Марчук)
		N_{nSing} – ø – N_{iSing} – N_{aSing}	*Хата была прыбрана. І Таццяна па звычаі – на вуліцу* (У. Шахавец)
		N_{gSing} – ø – N_{gPlur} – Adj_{gPlur}	*– Не аглядайся. // З радасці – да зор нябёсных* (Р. Баравікова)
Усяго (у межах мадэлі)			***4***

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Заканчэнне табліцы

Від	Мадэль	Структурная схема	Прыклады
	Агенс – прэдыкат – каўзатыў – дырэктыў-фініш – тэмпаратыў	N_{nSing} – ø – Adv – N_{aSing} – N_{aSing} – Pron Adj_{aSing}	*У тую ж хвіліну Сцяпан знячэўку – за парог* (А. Бачыла)
Рух суб’екта, суадносны з мэтай	Агенс – каагенс – прэдыкат – дырэктыў-фініш	Pron $Pers_{nSing}$ – N_{lSing} – ø – N_{aPlur} – N_{gPlur}	*– Ну, пакуль. // А я з парторгам // У брыгады да касцоў* (П. Броўка)
	Агенс – каагенс – прэдыкат – дырэктыў-фініш – тэмпаратыў	Pron $Pers_{nSing}$ – N_{lSing} – ø – Adv – N_{aSing} – Pron Adj_{aSing}	*Дзень кожны я з стадам сюды – на балота* (З. Бядуля)
	Агенс – каагенс – прэдыкат – дыстрыбутыў-2	Pron $Pers_{nSing}$ – ø – N_{iPlur} – N_{lSing} – Pron $Pers_{lPlur}$	*– Ён жа ўсё па начах то з дзеўкай, то шчэ з кім!* *– Яшчэ невядома, ты з кім* (І. Мележ)
	Агенс – прэдыкат – дырэктыў-фініш – дыстрыбутыў	N_{nplur} – ø – Adv – N_{nPlur}	*Нам пашчасціла абзавесціся добрым праважатым. І падарожжа мусіла выйсці за межы Вілейкі. Нашы студэнты – па вёсках і гарадах Вілейшчыны. З добрым расказчыкам гэта карысна ўдвая* («Шкаляр»)
Усяго (у межах мадэлі)			**5**

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ